

Datum: 2021-05-24, reviderad 2021-08-19

Konsekvensanalys – Införande av parkeringsavgifter

Reviderade stycken markerade i gult.

Ett beslut som möjliggör införandet av parkeringsavgifter på parkeringsplatser på allmän platsmark i kommunen påverkar olika grupper av invånare på olika sätt. Avgifter är framför allt aktuellt att införa i delar av centrala Åkersberga och på platser där det uppstår problem med trängsel och felparkerade bilar, så som vid de kommunala badplatserna. Ett införande av parkeringsavgifter på en gata eller i ett område leder till konsekvenser för parkeringsmöjligheterna på kringliggande gator och parkeringsplatser, och påverkar även stadsmiljön i stort på längre sikt. Detta PM syftar till att i korthet beskriva de konsekvenser ett beslut om att införa parkeringsavgifter förväntas kunna leda till.

Varför behövs parkeringsavgifter?

Parkeringsregler, oavsett om det är tidsreglering eller avgift, innebär en styrning av vem som parkeringen är avsedd för. Helt fri parkering inom centrala områden leder till en överbelastning av parkeringsplatserna och svårt för besökare att hitta plats. Tidsreglering av parkering längs gator innebär att de som har behov av kortare parkeringstid gynnas, medan långtidsparkering hänvisas till annan plats.

Att införa parkeringsavgifter får endast göras för ”trafikens ordnande”, det vill säga att parkeringssituationen inte ska innebära problem, till exempel att det inte går att hitta parkeringsplats vilket i sin tur leder till onödig söktrafik.

Inom de centrala delarna av Åkersberga är det på de flesta gator tidsbegränsad parkering. Det innebär att boende i första hand avses lösa sin parkering på kvartersmark, dvs i garage eller på markparkering inom den fastighet som de bor på. Undantaget är Östra Kanalstaden är merparten av de boendes parkering sker på gatumark genom med boendeparkeringstillstånd.

Det här systemet har brister. Besökare och verksamma i områdena har svårt att hitta parkering för mer än 3 timmar. I vissa fall lyckas boende inte få tag i parkering inom sin fastighet och behöver då parkera på gatan, vilket innebär att bilen behöver flyttas flera gånger per dag. Verksamma i området har inte möjlighet att kunna parkera hela arbetsdagen.

Att utöka den tillåtna parkeringstiden utan avgift skulle leda till ökad belastning på parkering längs gatorna och minska incitamenten för de boende att lösa sin parkering med garage eller annan parkering inom sin fastighet. Besökare och verksamma får förvisso stå längre tid, men kommer ha svårt att hitta parkeringsplats.

Ett införande av parkeringsavgifter enligt liggande förslag innebär att det fortsatt är tre timmars gratis parkering per dag, men öppnar upp för att parkera under längre tid men då mot avgift. Detta innebär att trycket på gatuparkeringarna endast förväntas öka något. De boendes parkering är fortsatt avsedd att lösas inom den egna fastigheten.

Boendeparkeringen i Östra Kanalstaden med särskilda tillstånd påverkas inte av införandet av parkeringsavgifter.

Vid badplatserna är avgifterna framförallt avsedda för att minska på trycket på parkeringarna genom att försöka få besökare att gå eller cykla till badplatsen och till viss mån undvika att parkeringen nyttjas av boende eller deras gäster istället för att de parkerar inom respektive fastighet.

Aktuella platser för parkeringsavgifter

Samhällsbyggnadsförvaltningen ser framförallt följande platser som aktuella för att införa parkeringsavgifter på:

- Bergavägen – Ebjörns väg
- Östra Kanalstaden
- Sörakvarteren
- Vid badplatserna i Domarudden, Österskär och Brevik (i den mån tidsbegränsning inte är tillräcklig för att ordna parkeringssituationen).

I de centrala delarna av Åkersberga tas avgiften lämpligen ut alla dagar 08 – 22. Vid badplatser tas avgiften lämpligen ut alla dagar 09 – 18 under juni – augusti.

Enstaka platser inom områden kan göras om till korttidsparkering, t.ex. begränsning till 15 eller 30 minuter (utan avgift) för kortare ärenden.

Boende

Parkering för boende ska i första hand ske på kvartersmark på avsedda platser för parkering som ordnats av fastighetsägaren. I delar av centrala Åkersberga finns alternativa parkeringar på kvartersmark men parkeringsbrist på allmän platsmark har uppkommit, bland annat då den avgiftsfria parkeringen på allmän platsmark gör det attraktivt för boende att ställa sig på dessa platser. Parkeringsavgifter syftar därmed till att boende i dessa områden uppmuntras att hyra en befintlig parkeringsplats på kvartersmark, istället för att parkera längs med gatan för att det är mer ekonomiskt fördelaktigt.

En beläggningsstudie som genomfördes 2018 på alla parkeringsytor runt Åkersberga centrum och Hacksta-Berga visar att parkeringar reserverade för boende i området generellt sett har en låg beläggning även när flest bilar står parkerade på dessa, vilket tyder på att de kan nyttjas bättre. Samtidigt har parkeringarna på allmän platsmark en jämförelsevis hög beläggningsgrad vid

alla studerade tillfällen (dagtid vardagar, kvällstid vardagar samt dagtid lördagar).¹

Ett införande av parkeringsavgifter möjliggör samtidigt att kunna parkera längre tid på de gator som ligger centralt, utan att behöva flytta bilen var tredje timme som systemet med parkeringsskiva innebär idag. Det finns begränsat med platser på allmän platsmark och genom att ta ut avgifter kan dessa platser fördelas bättre bland de som har ett behov att stå där. De som behöver kan därmed stå parkerade en längre tid, men mot en avgift. Detta medför en större flexibilitet i möjligheten att parkera vilket kan underlätta för exempelvis besökare till boende.

Införandet av parkeringsavgifter ger tre timmars avgiftsfri parkering varje dygn. Detta gäller för alla kommunala avgiftsbelagda platser i kommunen. Om de tre fria timmarna redan utnyttjas måste avgift erläggas, även om bilen flyttats till annan plats där denna taxa gäller.

Besökare

Med avgifter ökar omsättningen på parkerade bilar och fler kan använda samma parkeringsplats under en viss tid. På attraktiva parkeringsplatser i nära anslutning till Åkersberga centrum kan man genom avgiftsreglering således få en mer styrd tillgång på parkering som gynnar besökare och den lokala handeln då fler får tillgång till parkering nära centrala målpunkter.

På vissa gator i centrala Åkersberga parkerar elever som går i skolan i området sina mopedbilar på parkeringarna på allmän platsmark på dagtid. Vissa av dessa förmodas söka sig till andra parkeringar om avgifter införs, medan en del troligtvis även fortsättningsvis kommer parkera på gatan.

Ytterligare en förväntad effekt av att införa avgifter är att de som bor i närområdet ska motiveras att välja andra alternativa färdstätt så som cykel, gång eller kollektivtrafik istället för att ta bilen när de till exempel ska besöka centrum eller åka och bada. För att förbättra möjligheterna att ta sig med kollektivtrafik och cykel till populära målpunkter i kommunen, så som badplatserna, pågår arbete med att ta fram en ny kollektivtrafikplan respektive cykelplan för kommunen. Planerna syftar bland annat till att ge förslag på konkreta åtgärder som ska göra det enklare och mer attraktivt att cykla och åka kollektivt.

Näringsidkare

Att införa parkeringsavgifter i anslutning till Åkersberga centrum bedöms gynna näringsidkare och handeln i centrumbyggnaderna och längs Storängsvägen och Bergavägen. Tillgängligheten för besökare ökar när

---

¹ Trivector traffic (2019). Riktlinjer för parkering i Åkersberga, bilaga I Nulägesbeskrivning

omsättningen på parkerade bilar ökar och gör att fler kan uträtta sina ärenden. Samtidigt bidrar avgiftsregleringen till större flexibilitet och besökarna behöver inte begränsa sina ärenden till 3 timmar utan kan stå längre tid vid behov. Med en taxa där första timmen är avgiftsfri begränsas samtidigt inte möjligheterna till kortare besök och ärenden.

Tillgängligheten för lastning och lossning vid exempelvis varumottagning bedöms öka.

För personal och verksamma i centrala Åkersberga gäller samma principer som för boende, det vill säga att parkering ska ske på kvartersmark för att minska antalet som långtidsparkerar längs gatorna. Personal vid verksamheterna i centrala Åkersberga får vid införandet av avgifter möjlighet att söka sig till reserverade personalparkeringar eller välja att stå längre tid på gatan mot avgift vilket inte varit möjligt tidigare då bilen har behövt flyttas efter 3 timmar.

Fastighetsägare utöver kommunen

I centrala Åkersberga finns utöver kommunala parkeringsplatser på allmän platsmark även ett antal parkeringar på kvartersmark som ägs av andra aktörer och som är öppna för allmänheten. Det gäller exempelvis parkeringsgaragen i anslutning till Åkersberga centrum som ägs av centrumägaren Citycon och parkeringsplatser som ägs av Armada, exempelvis i anslutning till Österåkers gymnasium. På några av dessa parkeringar tas avgifter ut idag.

En möjlig konsekvens av att kommunen inför avgifter är att regleringen på dessa platser ändras efter avgiftsnivån på allmän platsmark. För att ett införande av parkeringsavgifter i ett område inte ska leda till att de som parkerar flyttar från en avgiftsbelagd parkering till en närbelägen parkering eller gata utan, eller med lägre, avgifter krävs en helhetslösning för att systemet ska fungera bra. Detta gäller för alla parkeringar öppna för allmänheten och det är därför positivt om avgifterna inom ett område kan anpassas så att de allmänna parkeringarna kan användas så effektivt som möjligt oberoende av vem som äger dem.

För fastighetsägare till flerbostadsfastigheter bedöms parkeringsavgifterna ha positiva effekter genom att bidra till ett högre nyttjande av parkeringsplatser på kvartersmark som är avsatta till de boende när incitamenten att hyra dessa platser ökar.

Barn

Barn kommer inte i första hand att påverkas av beslutet om parkeringsavgifter. I förlängningen bedöms barn dock påverkas positivt då införandet av parkeringsavgifter förväntas leda till en förbättrad trafikmiljö och mer ordnad parkeringssituation med minskad söktrafik och trafikfarliga parkeringar. Detta leder till ökad trafiksäkerhet för barn när de rör sig längs gatorna i de centrala delarna av Åkersberga, till exempel till och från skolan, eller vistas vid badplatserna.

Konsekvenser för intilliggande gator och områden

Invid populära målpunkter såsom badplatserna kan ett införande av parkeringsavgifter leda till att bilar istället för att ställa sig på anvisade parkeringsplatser ställer sig längs med kringliggande gator för att inte behöva betala avgiften. Vid ett införande av avgifter bör därför en dialog föras med berörda vägföreningar om att införa parkeringsförbud på kringliggande gator. Ett införande av avgifter kan också öka incitamenten att ta sig till exempelvis badplatserna med cykel, gång eller kollektivtrafik vilket får positiva konsekvenser i form av minskad trängsel och trafik in i bostadsområdena runt omkring.

Parkeringsavgifter föreslås införas stegvis i centrala Åkersberga, där ett mindre antal gator avgiftsbeläggs i ett första steg. Det leder till att viss överflyttning kan ske från de avgiftsbelagda gatorna till kringliggande gator utan avgifter och skapa ökade problem med trafiken där istället. Riskerna för detta beror dock helt på var avgifter införs och i vilken omfattning. Utöver parkering längs gatorna i direkt anslutning till Åkersberga centrum finns väldigt få parkeringsplatser på allmän platsmark i intilliggande områden. Det bedöms därmed finnas begränsade möjligheter till överflyttning till avgiftsfria kommunala parkeringsplatser. Inför beslut om vilka delar av Åkersberga som först ska beläggas med avgifter bör dock ytterligare bedömningar göras om eventuell påverkan på kringliggande gator.

Framkomlighet och trafiksäkerhet

Vid ett införande av parkeringsavgifter vid framförallt badplatserna har avgifterna ett viktigt syfte för att förhindra att bilar parkeras så att framkomligheten för blåljuspersonal och Sjöräddningen blockeras med direkt fara för liv som följd. Ett införande av parkeringsavgifter i kombination med parkeringsförbud på kringliggande gator runt de aktuella badplatserna kommer leda till en mer ordnad parkeringssituation till fördel för framkomligheten för räddningstjänsten och även för trafiksäkerheten för övriga trafikanter.

Åkersberga befinner sig i en expansiv fas med planering och byggnation av ett stort antal nya bostäder och verksamheter. Med fler invånare, besökare och verksamma kommer också efterfrågan på parkering att öka under de närmaste åren. Att införa parkeringsavgifter kommer leda till en mer kontrollerad parkeringssituation med ökad framkomlighet och trafiksäkerhet som följd.

Ekonomiska konsekvenser för kommunen

Syftet med ett införande av avgifter är inte att få ökade intäkter till kommunen. Detta bedöms emellertid bli en konsekvens av förslaget. Överskottet från avgiftsregleringen används lämpligen till reinvestering i gatumiljön och offentliga miljöer i kommunen. Det innebär ökade medel för att exempelvis rusta upp offentliga miljöer, förbättrad drift och underhåll av gaturummet samt möjlighet att anlägga säkrare och trivsammare trafikmiljöer.

Införandet av ett system där parkeringsavgifter betalas med hjälp av app innebär normalt inte några investeringskostnader för kommunen, utan betalas genom att en procentsats på inbetalade avgifter tas av det parkeringsbolag som upphandlas.

Kommunen behöver stå för kostnaden för ändrad skyltning i gatumiljön i samband med införandet av parkeringsavgifter. Kostnaden varierar naturligtvis beroende på hur omfattande skyltning som föreslås och kostnaden för att byta tillägsskyltar är ca 600 – 900 kronor per skylt. I exempelvis Östra Kanalstaden behöver ca 50 skyltar bytas.

I ett större perspektiv medför ett införande av avgifter att parkeringar på allmän platsmark i större utsträckning kan finansieras av de som faktiskt använder dem. Idag finansieras parkeringen genom skattemedel och kostnaden delas därmed på alla i kommunen, vilket innebär att attraktiv och värdefull mark i centrala lägen upplåts utan kostnad till de som använder parkeringsplatserna.